

ONTKRONEN

door
W. OOSTING

In een eenvoudigen houtopstand, zonder onderzaaiing of onderplanting, worden bij het dunnen eerst de boomen geveld en daarna uitgesnoeid. Over 't algemeen doen de vallende stammen aan de in de nabijheid staande weinig of geen schade. Deze methode kan zonder bezwaar gehandhaafd blijven.

Anders wordt het, wanneer in een bosch onderzaaiingen of onderplantingen zijn aangebracht. Ook in een zgn. plenterbosch doet deze wijze van dunnen veel schade, alsmede in een eiken- of beukenbezaaiing, waar de veel vlugger groeiende Japansche lariks als tijdelijke houtsoort wordt gebruikt. In al deze gevallen slaan de te vellen stammen door hun groote kronen de onder hen staande boomen stuk of buigen deze om. Hierdoor gaan veel goed gevormde jonge boomen verloren, zoodat de onderopstand hol en slap kan worden. Vooral jonge douglas onderplantingen hebben door deze wijze van dunnen vaak te lijden.

Om deze beschadigingen te voorkomen moet men juist het omgekeerde doen, d.w.z. eerst de stam van zijn takken ontdoen en daarna omzagen.

In Zwitserland schijnt men deze methode in de plenterbosschen steeds toe te passen.

Thans wordt in de boschwachterij „Emmen" dit zelfde systeem toegepast in een 24 jarige eikenbezaaiing, waar de snel groeiende Japansche lariks als tijdelijke houtsoort voorkomt. Deze lariksen moeten gedeeltelijk wijken voor de krachtig groeiende eiken.

De jonge eiken reiken tot ongeveer halverwege de hoogte van de larikskronen. De lariksen staan, doordat er in 1937 in gedund is, ongeveer 6 x 6 m uit elkaar en hebben een gemiddelde lengte van 11 meter, d.w.z. een takvrij stamgedeelte van 6 meter en een kroonlengte van 5 meter. De gemiddelde kroonbreedte, op 6 meter hoogte, is 4 meter.

Bij het vellen van zoo'n lariksboom op de oude wijze zou de kroon over een oppervlakte van 4 x 2,5 m de eiken door het vallen meesleuren en afbreken of ombuigen. De afgebroken eiken zijn voor de toekomst verloren en de omgebogenen krijgt men niet goed meer rechttop. Hierdoor ontstaat er een holle plek en geeft het overige een slap aanzien. Doordat nu de lariksen eerst ontkroond en daarna omgezaagd worden komt de beschadiging praktisch niet voor. Verder schakelt men de winddruk geheel uit. Hierdoor blijft de stam geheel stil staan, zoodat bij het omzagen de zaag niet telkens klemt. Ook is men nu beter in staat de stam in de gewenschte richting te laten vallen.

Om de lariksstammen te ontkronen zijn ladders gemaakt van dunne slanke douglasboomen met een gemiddelde diameter van 5 cm en 5,50 m lang. Zoo'n ladder wordt rechttop door één arbeider van boom tot boom gedragen. Vervolgens zet hij de ladder zoo recht mogelijk tegen den boom aan en klimt zoo naar boven. Zijn hakmes draagt hij aan een riem, die om

zijn middel is gesespt. Door ondervinding weet de arbeider precies hoe hoog hij kan klimmen, zoodat de takken hem nog kunnen dragen. Deze hoogte ligt gemiddeld 2 meter onder de topscheut. Hierna maakt hij zijn hakmes los en begint van boven naar onderen de takken langs den stam af te hakken. Een geroutineerde arbeider hakt zelfs de top er meteen al uit. De afgehakte takken glijden onder het werk naar beneden, zoodat hij hiervan geen hinder heeft.

Het is gebleken, dat door het zgn. ontkronen de stam ook goed wordt uitgesnoeid.

Proefondervindelijk is gebleken, door 2 gelijkwaardige arbeiders, dat de tijdsduur van het ontkronen zelfs korter is dan het uitsnoeien van een gevelde boom (zie het staatje hieronder).

	ontkronen	uitsnoeien
1e boom	7 min.	9 min.
2e "	10 "	8 "
3e "	9 "	9 "
4e "	8 "	8 "
5e "	8 "	17 "
6e "	9 "	19 "
7e "	10 "	8 "
8e "	11 "	14 "
9e "	15 "	14 "
10e "	10 "	9 "
Totaal	97 min.	115 min.

Zooals te zien is wijkt in de kolom uitsnoeien de 5e, 6e, 8ste, en 9e boom sterk af. Dit komt, doordat bij het vallen de lariksstam met zijn groote kroon in de in de nabijheid staande eiken is blijven hangen. Hierdoor moest de arbeider met veel moeite eerst de boom nog naar beneden halen, alvorens hij met het uitsnoeien kon beginnen.

In de kolom ontkronen wijkt de tijdsduur van de 9e boom ook sterk af, doordat deze bijzonder zware zijtakken had. In deze tijdsduur is ook opgenomen het zich begeven van de eene naar de andere boom, alsmede het inklimmen.

Het in een boom klimmen en deze vervolgens ontkronen komt den arbeider eerst wat onwennig voor, maar na een paar dagen heeft hij het volkomen onder de knie. Er moet echter tegen roekeloosheid gewaakt worden. Arbeiders met hoogtevrees moet men niet in de boom laten klimmen.

Een nadeel is, dat de kleeren van den arbeider vlugger slijten door deze methode van werken. Het verstrekken van overalls is dan ook zeer aan te bevelen.